

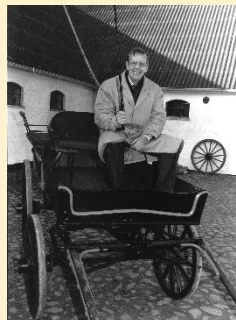

Thorslunde Ishøj lokalhistoriske Forenings første år.

af Leif Nielsen

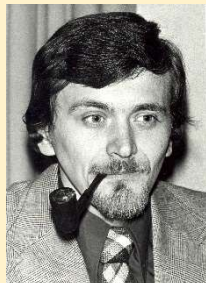
Leif Nielsen

Leif Grundsøe

Optakten til og stiftelse af foreningen.

Den 10. april 1975 blev Thorslunde Ishøj lokalhistoriske Forening stiftet; forud var taget nogle initiativer af Kulturelt Udvalg, med formanden *Leif Grundsøe* og lederen af Ishøjs kulturelle forvaltning *Mikael Joen Jakobsen* i spidsen, initiativer, der som baggrund havde en ide om at opsamle og skildre så meget som muligt af den lokalhistoriske kultur i Torslunde-Ishøj, som det kunne være værd at fastholde i den hastigt voksende kommune. Nogle interesserede havde været samlet til et orienterende møde i Fritidshuset i Ishøj (det gamle kommunekontor og forhenværende landsbyskole) med bibliotekar og leder af det lokalhistoriske arkiv i Fredensborg, *Ernst Thursøe*, der nærmere havde orienteret om mulighederne for at arbejde med disse ting.

I Torslunde, hvor jeg boede sammen med min familie, var der kort forinden startet et bylaug, og oldermænden, *Viggo Henriksen*, havde været på Kirkebjerggård, hvor der dengang var kommunekontor, for at præsentere bylauget og fortælle hvad det havde til hensigt. Kommunalbestyrelsens formand, sådan hed borgmesteren dengang, *Per Madsen*, der i den forrige periode havde været formand for Kulturelt Udvalg, spurgte i den forbindelse *Viggo Henriksen*, om der ikke var nogle i det nye bylaug, der ville optage nogle interviews med ældre borgere, der kunne fortælle om "gamle dage".

Et par dage efter spurgte *Viggo Henriksen* mig, idet han vidste jeg havde en del fridage som døgnvagtgørende brandmand, om det ikke var noget jeg kunne tage mig af ved lejlighed, selvom det jo, ifølge sagens natur, ikke gerne skulle vare alt for længe. Jeg sagde ja, men at jeg i øjeblikket havde lidt travlt med at færdiggøre

en tilbygning til vores hus i Lille Bygade, hvorfor jeg gerne ville vente en måned eller to. Tre dage efter, da jeg sad og drak en øl med vores elektriker, kom *Per Madsen* anstigende med en båndoptager, og så var det jo ellers bare om at komme i gang. Samtidigt gjorde han opmærksom på, at nogle interesserede skulle samles til et møde på Biblioteket på Vejlebrovej 100, og opfordrede mig til at møde op.

Den næste dag jeg skulle på vagt, tog jeg min skrivemaskine med i den hensigt at prøve at skrive nogle vedtægter og formålsparagraffer for en lokalhistorisk forening. Det var nu ikke fordi jeg havde så meget begreb om det, og kan da her afsløre, at vores vedtægter i deres opbygning faktisk er en tro kopi af lovene for Brandfolkenes Organisation.

Da jeg nogle dage senere deltog i mødet på biblioteket, og fremlagde forslag til vedtægterne resulterede det i, at jeg kom med i den gruppe på de syv personer, der senere dannede foreningen. Disse syv kan med rette kaldes for stifterne af ***Thorlunde Ishøj lokalhistoriske Forening***, og det var:

<i>Forhv. førstelærer,</i>	<i>Karl Johan Petersen,</i>	<i>Lokesvej 22</i>	<i>2635 Ishøj</i>
<i>Landbruger,</i>	<i>Harry Esbensen,</i>	<i>Ishøj Stationsvej 60</i>	<i>2635 Ishøj</i>
<i>Husmoder,</i>	<i>Lilly Larsen,</i>	<i>Solvej 10</i>	<i>2635 Ishøj</i>
<i>Husmoder,</i>	<i>Astrid Christensen,</i>	<i>Tranegilde Bygade 44,</i>	<i>2635 Ishøj</i>
<i>Mekaniker,</i>	<i>Poul Jamrath,</i>	<i>Tranegilde Strandvej 26,</i>	<i>2635 Ishøj</i>
<i>Boghandler,</i>	<i>Ole Steen Jørgensen,</i>	<i>Pilemøllevej 90</i>	<i>2635 Ishøj</i>
<i>Brandmand,</i>	<i>Leif Nielsen</i>	<i>Lille Bygade 6, 2635 Ishøj</i>	

Vi dannede så en slags arbejdsgruppe, der den 10. april indkaldte til en stiftende generalforsamling, hvor vi blev valgt som den bestyrelse, der efterfølgende konstituerede sig med mig som formand (jeg havde jo tid, og en skrivemaskine!), *Karl Johan Petersen*, (min gamle klasselærer fra Ishøj skole) som kasserer og næstformand, og *Ole Steen Jørgensen* som sekretær.

Medlemstallet stiger eksplosionsagtig.

Foreningen fik ret hurtigt et stort antal medlemmer, bl.a. fordi vi ikke forsømte nogen lejlighed til at spørge folk vi mødte, om de ikke ville være med, det kostede jo kun 15 kr. om året. Bl.a. gik jeg Thorlunde rundt et par uger efter for at opkræve bylaugskontingent, og tegnede så at sige alle i byen som medlemmer af den nye lokalhistoriske forening. Det var også gavnligt for os, at den lokale presse beskæftigede sig en del med den nye forening, og blev forsynet med billeder af forskellig art, som vi havde lånt og affotograferet.

I løbet af efteråret foretog den samlede bestyrelse en "studierejse" til Herfølge Lokalhistoriske Arkiv syd for Køge, og havde en hyggelig aften sammen med nogle virkelig gamle rotter i faget.

Det første medlemsblad, trykt i Irma, ser dagens lys.

I marts 1976 producerede vi vores første medlemsblad, hvor jeg spillede rollen som redaktør. Min, nu snart flere gange nævnte, skrivemaskine, der var indkøbt på den amerikanske luftbase i Thule, hvor jeg havde været i et års tid, kunne hverken skrive æ, ø eller å, så det var faktisk lidt besværligt; som ø brugte jeg et cent-tegn - æ'et blev lavet ved at jeg først skrev et a, så kørte jeg tilbage og et halvt trin frem og skrev et e lige op ad a'et, resten af ordet blev så skrevet færdigt med halve dobbeltrin fremad på mellemrumstangenten,

derfor vil man kunne se, at der for hver gang et ord indeholder et æ, er der et halvt mellemrum for meget til det næste ord. Et å var selvfølgelig først et a, så et trin tilbage og rulle valse én tak for at sætte et punktum over a'et og så tilbage i normal position igen. Det var faktisk ret besværligt, og ord med store Æ'er Ø'er eller Å'er kunne slet ikke skrives.

I det første blad, som jeg fik lokket vores udmærkede nabo, *Thomas Brandt*, til at trykke på Irmas reklameafdeling, hvor han var chef, fortæller vi om foreningens medlemstal, der er oppe på over 100 og om vores affotograferingsprocedure. Der er en artikel om Torslunde kirke og den gamle albertavle. Så er der uddrag fra en beskrivelse over *Kjøbenhavns Amt* fra 1836 og fra 1821 og et lille notat om bondeoprøret i 1328, hvor flere bønder på flugt fra de holstenske grever druknede i Lille Vejleå, og endeligt er der et uddrag fra Københavns Vandforsynings jubilæumsskrift.

De næste par blade blev fremstillet på en kopimaskine, der stod på Kirkebjerggård, hvor *Karl Johan Petersen* havde sin gang som bibliotekar sammen med sin kone *Inga*. Så tog jeg de mange enkeltark med hjem og fik et par dage efter, når jeg skulle på vagt, et par af mine kolleger på brandstationen til at folde og hæfte, putte i kuverter og sætte adresseetiketter på. Det kunne der godt gå det meste af en dag med kun afbrudt af et par ildebrande i ny og næ. Dengang måtte man godt drikke en øl eller to på vagten, så det kostede vist nok et par stykker. Senere blev bladet trykt på kommunens trykkeri efter en venlig overenskomst med trykker *Jørn Killebæk*, som vi skylder megen tak for den hjælp han gennem årene ydede os.

Den første generalforsamling

Vi holdt ordinær generalforsamling d. 29. september 1976 hvor jeg fortalte i beretningen, at vi nu havde ca. 200 medlemmer og havde gjort en nogenlunde ihærdig indsats på en række lokalhistoriske punkter. Fire blade var det blevet til, og vi havde også været i Københavns Radio, hvor jeg fik fortalt lidt om foreningens tanker og mål.

I forbindelse med Ishøj stations indvielse opbyggede vi en stor og velbesøgt udstilling i A-Z's forhal. Den bestod af store forstørrelser i 50x60 cm af affotograferede lokalhistoriske billeder og nogle montere med gammelt togmateriel, som vi havde lånt på DSB's museum i Sølvgade, hvor en af mine venner, *Hans Henrik Thomsen*, havde nogle gode kontakter. I løbet af dagen var der "optræden" af Carlsbergs orkester, de spillede så det gjaldede i forhallen. Bagefter drak de en del af de kasser øl de havde medført, og så på vores udstilling. De stillede deres bajere ovenpå montererne med DSB ting, bl.a. et flot modeldamptog, og selvfølgelig væltede der to, og "vores øl" løb ned til toget og dannede en helt sø, som man tydelig kunne se ikke hørte til landskabet. Jeg havde ikke nøgle til montren, så resten af udstillingen måtte vi både se og lugte det spildte øl. Jeg skrev en bemærkning til Carlsberg om begivenheden og de vanskeligheder vi havde haft med at aflevere et øltilsølet tog til DSB. Det er muligt DSB's museum hørte fra Carlsberg, vi gjorde det i hvert fald aldrig. Til gengæld kunne vi glæde os over, at langt de fleste af de lokale besøgende på vores udstilling, havde fået et girokort med hjem, og også efterfølgende meldt sig ind i foreningen.

To arrangementer havde der været i årets løb: Ét i Forsamlingshuset med lysbilleder og folkedans, og ét i form af en vandretur fra Thorsbro med besøg på Vandværket og Benzonsdal, hvor vi sluttede af ved og i

kirken i Torslunde. Af andre ting fra det år skal nævnes, at vi faktisk havde fået et positivt tilsagn om nogle lokaler på Kirkebjerggård, når man skulle flytte ud i det nye rådhus, et tilsagn som aldrig blev indfriet. Vi havde også fået lavet nogle flere interviews, og det gik særdeles godt med at samle billeder ind, idet der også var tale om et amtsligt initiativ, som gav os lidt presse, og var med til at skabe interesse. Der var et nyvalg til bestyrelsen, idet *Poul Jamrath* trak sig ud på grund af manglende tid, i stedet kom *gartner, Svend Larsen, Ishøj Strandvej 15*, ind i bestyrelsen.

Økonomisk støtte fra bl.a. Lions Club

Det hjalp også lidt på økonomien, at vi fik 500 kr. fra Lions Club, og 650 kr. fra Dansk historisk Fællesforening. Dette sidste beløb blev bl.a. brugt til at forsyne et af vores medlemsblade med et foto af den gamle alterbordsforside fra Torslunde kirke. Der var i det hele taget megen gang i producering af fotos. Sammen med en række andre foreninger deltog vi også yderst aktivt landsindsamlingen Flygtning -76, idet der blev fremstillet i hundredvis af lokale postkortkopier fra tiden omkring 1900 til 1920. Postkortserierne blev solgt af bestyrelsesmedlemmerne og på Biblioteket, det gav et beløb på 1.200 kr. til flygtningeindsamlingen.

Den 4. oktober 1977 var der igen ordinær generalforsamling hvor det i beretningen bl.a. blev nævnt at samarbejdet med kommunens bibliotek ved *Anne-Mette Schack* var vigtigt, idet man her bakkede os op med hensyn til ideen om at få et selvstændigt lokalhistorisk arkiv, ligesom det f.eks. var tilfældet i både Høje Tåstrup og Greve, som vi udvekslede erfaringer med ikke mindst på området omkring affotograferinger af gamle billeder - d.v.s. at jeg lavede deres billeder, da de ikke selv havde mørkekammer. Endnu var der ikke taget endelig stilling til Kirkebjerggårds anvendelse, men det skulle måske bruges til helt andre formål.

Billedstormen.

I forbindelse med den amtslige billedindsamling skal det nævnes, at vi i høj grad byggede vores indsamling på lån og affotografering af gamle fotos, hvor man i resten af amtet hellere så, at man fik lov til at beholde de gamle familie billeder. Her viste det sig, at vores resultat havde været noget højere end gennemsnittet. Til gengæld var det naturligvis noget dyrere, men vi søgte og fik 1.000 kr. af kommunen til formålet. Dette i kombination med, at vi til stadighed fik trykt vores medlemsblad gratis gjorde, at vi ikke ansøgte om det sædvanlige medlemstilskud, der dengang var på det samme beløb som kontingentet pr. medlem. To busture havde vi arrangeret for medlemmerne dette år, én til Roskilde Domkirke og én til Selsø Slot i Hornsherred.

To medlemmer af bestyrelsen ønskede ikke at fortsætte ved generalforsamlingen, *Ole Steen Jørgensen* flyttede og *Astrid Christensen* ville gerne se andre tage hendes plads, så vi fik valgt *Ulla Larsen, Vildtbaneparken 77* som sekretær og *Jørgen Svendsen, Tranegilde Bygade 13* i stedet for. *Harry Esbensen* blev valgt som næstformand. Som særligt indbudt gæst på generalforsamlingen havde vi redaktør *Jens A Petersen* fra Tåstrup, der fortalte om en opgave om at skrive en historisk kommunebog, som han havde fået af Ishøj kommune. På budgettet var der afsat 180.000 til formålet og *Jens A.* ønskede et samarbejde med foreningen omkring arbejdet med bogen.

Et par bøger på vej?

Næste generalforsamling var d. 11. oktober på Ishøj skole, hvor jeg som formand måtte erkende, at foreningen måske ikke havde været så aktiv i det forløbne år, som man kunne ønske sig. Vi var dog kommet så langt, at vi ganske vist ikke havde fået tilsagn om et lokale på Kirkebjerggård, men i stedet i kælderen under den ene af lærerboligerne på Ishøj skole. Meget af beretningen handler om hvordan lokalet skal indrettes, og hvordan vi har tænkt os arkivets drift. Med hensyn til *Jens A. Petersens* bog, kunne jeg fortælle, at den ikke var færdig endnu, men den måske havde været en årsagerne til, at vi endnu ikke rigtig vidste hvor vi skulle tage fat, men ventede til den store bog var på gaden. Samarbejdet med såvel Høje Tåstrup som Greve

lokalhistoriske arkiv var nyttigt for alle parter. Jeg hjalp dem med hensyn til affotografering og fremstilling af billeder, og fik til gengæld en masse gode ideer med hensyn til arkivindretning, katalogisering m.m..

Der blev på generalforsamlingen dog givet et løfte om en snarlig bogudgivelse - vores første, som skulle handle om Ishøj kommunes vej- og gadenavne med en lille fortælling om hvert vejnavns oprindelse og historien bag de fleste af kommunens byer og lokaliteter. Vores medlemsblad var på det tidspunkt udkommet 10 gange med i alt 168 sider - det skynder jeg mig at nævne, for den sommer kom der ikke et eneste blad. Til gengæld åbnede Lokalhistorisk Arkiv i sin første primitive form i en lidt fugtig kælder i Karl Johan Petersens tidligere bolig på Ishøj skole og vi startede en gæstebog, som stadig eksisterer og er i brug på det nuværende arkiv. Måske vil man bemærke, at der er mange skolelever der går igen som besøgende, det var fordi elevrådet fik lov til at låne arkivet for at holde møder dernede ved det store bord. Vi brugte 1.000 af foreningens penge til lidt inventar og resten blev fundet på kommunens depot af *Knøster Rasmussen*, kommunens indkøbschef.

Hans Andersen kommer i bestyrelsen.

I forbindelse med valget af bestyrelse trak *Lilly Larsen* sig tilbage og nyvalgt blev *Hans Andersen, Piletofte, Pilemøllevej 91*. Hermed fik vi valgt den person, der har betydet mest for arbejdet i Thorslunde Ishøj lokalhistoriske Forening i de forløbne 25 år.

Den 11. oktober 1979 var datoen for den næste generalforsamling. Jeg kunne nævne at *Karl Johan Petersen* og jeg over fem eftermiddage havde deltaget i et arkivalieregistreringskursus på Gentofte lokalhistoriske Arkiv på Jægersborg Allé. Sammen med Kulturel Forvaltning havde foreningen medvirket til at få opsat en kæmpe billedfrise på det nyåbnede plejehjem Kærbo, frisen består af ca. 30 billeder i størrelser over 1 m på hver led. Selve fremstillingen foregik ved, at vores negativmapper blev udlånt til K.B.I. som stod for opførelsen af Kærbo, de gav dem videre til en reproduktionsanstalt, der ikke var i stand til at behandle negativerne ordentligt, men klippede dem fra hinanden og returnerede dem løst i en pose.

Skoletjenesten støder på modstand fra Fremskridtspartiet.

1979 var også året hvor vi oprettede det vi dengang kaldte for skoletjenesten, der kort fortalt bestod i, at jeg kom ud til en klasse på en af kommunens skoler, der gerne ville vide lidt om kommunens historie, viste nogle lysbilleder og fortalte hvad jeg vidste. Det kunne være én eller to lektioner alt efter klassetrinet. Dernæst cyklede vi den kommende lørdag kommunen igennem på langs, og nåede som regel at komme op til Brugsen på Friggasvej ved 11-tiden, hvor der var is og sodavand til børnene. Herfra gik turen videre over Thorsbro vandværk ad Allévej til Benzonsdal og Torslunde, hvor madkurven blev indtaget i vores have, hvis vejret var til det, ellers inde i stuen til stor bekymring for min kone, der godt kunne se når der havde været 20 børn inde og ude af døren nogle gange. Vi havde et "slyngetov" hængende i et træ over åen, og det var noget af en attraktion, og mere en én gang er et af børnene røget i åen. Højdepunktet indtraf dog en gang, da det var en af lærerne der ikke forstod kunsten. Gudskelov var der sjældent særligt meget vand i åen. Fra Torslunde gik det tilbage til Vibeholmskolen, Strandgårdsskolen, eller hvor de kom fra, alene med læreren som guide, som ikke altid var helt sikker på, hvordan man kom tilbage til civilisationen igen. I nogle år havde jeg også et folkevognsrugbrød, som ofte er blevet fyldt med cykler og unger, der var helt udkørte, eller var væltet og kommet en smule til skade. Der blev ofte brugt lapper til både reparation af cykelslanger og børn.

En af de legendariske kommunalpolitikere, fremskridtsmanden *Kaare Prien*, har mere en én gang bebrejdet mig, at jeg på den måde indførte skoleungdommen, hvoraf en del var af fremmed herkomst, i vores herligheder i Torslunde. Jeg tror han gjorde sig nogle forestillinger om, at de i næste omgang ville få smag for

området og måske indfinde sig i andre ærinder. Skoletjenesten fortsatte dog ufortrødent, på trods af hans henstillinger.

Sidst på året udkom bogen om Ishøj kommunes Vejnavne, den havde været lidt længe undervejs, hvilket skyldtes en aftale jeg havde med satsbureauet, der havde fået lov til at skrive satsen når de havde en ledig stund, mod at vi fik en favorabel pris. Produktionen af bogen kostede 1.800 kr. og igen var det *Kyllebæk* der trykkede den, mens jeg limede og kartonnerede værket. Det må være derfor, at de fleste eksemplarer desværre havde en tendens til at blive løse i ryggen.

Billedbogen i støbeskeen.

I 1980 havde vi fået lyst til mere af den slags, og fik en aftale med Strandbergs Forlag om en billedbog. Den 23. oktober kunne jeg på generalforsamlingen fortælle, at arbejdet var gået i gang. Ellers var det *Hans Andersens* flittige arbejde vi kunne glæde os over. Et helt lille hæfte om Pile Mølle blev det bl.a. til. Det blev meget efterspurgt og snesevis af hæfter blev ekspederet til mange forskellige interesserede. Til gengæld blev det ikke til mere end et enkelt medlemsblad eller to. Til gengæld havde skoletjenesten succes, 40 timer i alt blev der brugt den sommer med 160 børn. Alle sammen besøgte vi *fru Holbøl* i Tranegilde og fik lov til at holde en pause i hendes gård, men ikke nok med det - 160 børn fik stukket et æble i hånden inden vi kørte igen. Også en del voksne, fortrinsvis forældreforeninger eller ansatte i børnehaver eller AI-klubber, var ude på en tur, dog kun én gang på cykel, de andre gange foregik det i biler. Dette års skovtur gik til Tadre Mølle og Sporvejsmuseet ved Skjoldenæsholm. Det foregående år var det Frilandsmuseet og Brede der stod på programmet.

Ishøj skole holdt 40 års fødselsdag og der blev tilrettelagt en udstilling med en stor samling skolebilleder, og til et særligt skoleblad blev der forfattet en artikel om skolens historie, ligesom vi jævnligt leverede stof til *Kærbos* beboerblad "Impuls". En ældre mand af mit bekendtskab, det var faktisk min kones farbror, fik det år udgivet en bog han havde arbejdet på det meste af sit liv, han stod selv for udgivelsen, men fik vel, lidt optimistisk, trykt alt for mange. Det særlige ved hans indsats bestod nok i, at han faktisk var blind. I starten kostede bogen 80 kr. og den blev ikke solgt særligt godt. Måske var den lidt for tør, idet den handlede om kristendommens kamp mod asatroen, og havde den lidet ophidsende titel: "Torshammer og Kristkors" Da formålet for ham var at få nogen til at læse bogen, overlod han os 100 eksemplarer til 10 kr. stykket, og det lykkedes at få solgt dem alle til vores medlemmer, ja faktisk måtte jeg hente 25 mere, og forfatteren var mere end lykkelig over at få så mange læsere.

I 1981 ses det, at vi har fået ny kasserer, *Karl Johan Petersen* er blevet afløst af *Lotte Dalum*, *Torslunde Bygade 30*. *Hans Andersen* er blevet næstformand og vi har fået ny kontaktperson på biblioteket, nemlig *Gunnar Berg Nielsen*. Kontingentet er steget til 20 kr. for et enkeltmedlem og 30 kr. for ægtepar. I sommeren -81, d. 27 juni, tog vi på skovtur til Stevns Klint og besøgte traktørstedet Højeruplund og Østsjælland museum, der ligger ligeved klinten. I et medlemsblad der udkom i juni kunne vi fortælle, at *Jens A. Petersens* Ishøjbog var blevet forsinket. Den grund der blev angivet var en landsomfattende arbejdskonflikt, men sandheden var snarere, at bogen ikke var god nok, og det nænnede man faktisk ikke at røbe for den lidt aldrende redaktør. Bestyrelsen i Lokalhistorisk forening delte ikke helt synspunktet om bogens kvalitet, men udgivet blev den aldrig.

Ved generalforsamlingen d. 28. oktober kunne det fortælles, at vi arbejdede en del på at afdække lokalhistorien i forbindelse med Besættelsestiden, der var blevet nedsat en arbejdsgruppe bestående af *Harry Esbensen*, *Svend Larsen* og mig, og som særlig konsulent havde vi tilknyttet *Jørgen Torontzyk*, fungerende forvalter på Tøjhusmuseet, der gennem mange år havde haft Besættelsestiden som sin store interesse.

Bogen med Ishøj Billeder fra Strandbergs Forlag, var også ved at være på trapperne. Arbejdet på arkivet ta'r også mere og mere tid, hvor der jævnligt var gæster, både som enkeltpersoner og i hold. I alt havde der været 118 besøg, hvoraf det mest markante var en hel klasse fra Danmarks Lærerhøjskole, der aflagde et eftermiddagsbesøg, og i den forbindelse fik en grundig gennemgang af en forstadskommunes historie. Også på det slægtsforskningsmæssige område begyndte der at ske en stærk udvikling; her var *Hans Andersen* en utrolig god hjælp, da han havde arbejdet med slægtsforskning i en årrække.

Vores trofaste bestyrelsesmedlem *Ulla Larsen*, som i mellemtiden havde fået sit pigenavn *Schreiber*, igen, flyttede fra kommunen og i stedet blev *Jørgen Torontzyk* indvalgt i bestyrelsen. Til generalforsamlingen i Ishøj Forsamlingshus, havde vi i øvrigt fornøjelse af en gæsteoptræden af Ishøj kommunes personalerevy, som nær havde løftet taget af det agtværdige gamle hus.

Medlemsbladet indtales på bånd.

I 1982 tog vi et nyt initiativ, nemlig at tilbyde at indlæse vores medlemsblad og andre lokalhistoriske artikler på kassettebånd til blinde, svagsynede og andre med læsehandicap. Vi forberedte den nye service med at indlæse en del artikler, og lovede flere i fremtiden. Det eneste man skulle gøre var blot at henvende sig med ønsket om at abonnere på båndene, der var gratis, men der var ingen der havde brug for båndene, så initiativet døde ret hurtigt hen igen. *Hans Andersen* var i den periode overmåde flittig som skribent i medlemsbladet, hans kilder var tilsyneladende udtømmelige.

Ved generalforsamlingen d. 4. november -82, kunne vi endeligt præsentere billedbogen "Fra det gamle Ishøj" for kort tid efter, at sende et gratis eksemplar til hver af vore medlemmer og til vores mange venner. Strandbergs Forlag havde ganske vist tilbudt forfatteren eller foreningen et personligt honorar for arbejdet med bogen, der også indeholdt en del tegninger fremstillet til formålet, men vi ville hellere have et eksemplar til hver af medlemmerne. Ishøj kommune købte på forhånd 500 stykker, der gennem en lang periode blev brugt som gaver og repræsentation. Det år startede vi også bestræbelserne på at få flyttet Vildtbanestenen fra den ene side af motorvejen, hvor ingen kunne komme i nærheden af den, over til området ved Dyreparken; det lykkedes først efter flere ihærdige forsøg. Vi fik også anskaffet os to udstillingsmontrer, en til Biblioteket og en til Rådhusets forhal, her var der konstant små lokalhistoriske udstillinger med billeder og andet af interesse.

I beretningen kunne jeg også fortælle om et museumsinitiativ Greve kommune var godt i gang med på den gamle Grevegård, og ligeledes de første spæde tanker om at indrette Bredekærgård. Det var ganske vist en meget gammel idé, der nu så ud til at kunne blive realiseret, bl.a. ved hjælp af midler til beskæftigelsesfremme. Endeligt var der også et længere indlæg om Arkivets situation, hvor vi stærkt efterlyste en mere aktiv rolle fra kommunens side, idet vi stadig stod alene med opgaven og en ret sikker fornemmelse af, at vi ikke løste den helt tilfredsstillende.

Kanonen bliver skudt af til ære for foreningen.

I 1983 var vi på udflugt til København hvor hovedpunktet var et besøg på Tøjhusmuseet hvor vi blev vist rundt udenfor åbningstiden, og senere spiste vores medbragte mad i museets smukke festsal. *Jørgen Torontzyk* var en udemærket vært og fyrede endda en kanon af i gården til ære for os. Turen sluttede med en havnerundfart og kaffen blev indtaget i Rosenhaven i Valby.

Generalforsamlingen blev afholdt på Egely, Vejlebrovej 132, d. 28. oktober, hvor formanden for Kulturelt Udvalg *Leif Grundsøe* kom og fortalte om initiativerne på Bredekærgård. Formanden for Greve

Lokalhistoriske Forening, *Bjørn Helles*, fortalte en ca. 100-årig historie om "Dobbeltmordet i Kildebrønde". Ved den generalforsamling blev *Inge Nielsen, Solhøjvej 60*, indvalgt i bestyrelsen og overtog kassererposten efter *Lotte Dalum*. (Atter et heldigt valg med stor betydning for foreningen.)

I 1984 gik foreningens sommerskovtur til Odsherred med besøg på Odden kirkegård, hvor søhelten Willemoes er begravet. Kaffen blev indtaget på Gundestrup færgekro og der blev også lejlighed til at aflægge et besøg i Fårevejle kirke og på Dragsholm. Årets generalforsamling blev afholdt i Ishøj Forsamlingshus d. 8. november. Vi havde fået fat i en meget fængslende foredragsholder, F.O.Nielsen fra Tølløse, der havde været meget aktiv i modstandskampen under Besættelsen. Ved hjælp af sine egne og andres lysbilleder blev vi ført rundt i landet ved nedkastninger, sabotageaktioner og andre spændende begivenheder. Der var også billeder fra sejrsparaden i London og et senere besøg i koncentrationslejren Belsen i 1947. På generalforsamlingen kunne vi også byde velkommen til vores nye kontaktperson på Biblioteket, *Henrik Wendt*, der ganske vist var tiltrådt tidligere, men her fik lejlighed til at hilse på flere af foreningens medlemmer. *Gunnar Berg* var rejst til Svendborg Bibliotek

Torslunde Ishøj lokalhistoriske Forening fylder 10

1985 - ti-året for foreningens start blev bl.a. markeret ved at vi udsendte et rigt illustreret hæfte om stationsbyen Tåstrup, set med malermester *Oluf Olsens* øjne og fortalt til mig helt tilbage i 1968. Der var planlagt en stor udstilling i Forsamlingshuset i april, udstillingen var rekvireret fra Frihedsmuseet og skulle markere 40-året for Danmarks befrielse. Desværre kunne Frihedsmuseet ikke overholde aftalen om levering af udstillingen, delvist på grund af en omfattende arbejdskonflikt. I stedet måtte vi i allersidste øjeblik, stykke en seværdig udstilling sammen fra bl.a. Sporvejshistoriske Selskab og fra Tøjhusmuseet. Vores egne materialer fra den lokale modstandskamp og tiden og livet i besættelsesårene, var desværre ikke særligt mange, så det var heldigt vi kunne låne noget andre steder fra.

I forbindelse med ti års fødselsdagen var der åbent hele dagen i Forsamlingshuset, om eftermiddagen, hvor bl.a. de ældste skoleklasser i kommunen var inviteret, fortalte Aksel Nielsen om modstandskampen, som den foregik lokalt her i kommunen. Om aftenen var der opvisning i folkedans og *Mikael Joen Jakobsen* fra Kulturel Forvaltning høstede et stort bifald for sit muntre og underfundige causeri om Thorslunde Ishøj lokalhistorisk Forenings virke i 10 år i Ishøj kommune. Om eftermiddagen var der også reception for vores venner og støtter, hvor vi glædede os over at modtage utallige lykønskninger og opmuntringer.

Vores sommerskovtur gav os en lærestreg. Det var nemlig besluttet at indlægge et restaurationsbesøg med spisning i programmet og gøre turen til en heldagstur. Derfor var prisen sat så højt som 100 kr. pr. deltager, og vi frygtede meget, at ingen, eller kun ganske få, kunne finde på at deltage til den pris. Det modsatte viste sig at være tilfældet, vi fyldte to busser plus et antal personbiler, og det var kun pladsen på Orø kro, hvor vi skulle spise stegte ål, der satte grænsen til 85, ellers kunne vi været omkring 100 der tog af sted.

Viggo Friis vælges ind i bestyrelsen.

Den 7. og 8. september deltog vi i en stort anlagt fritidsudstilling i Vejlebrohallen. Vi havde 330 gæster på besøg i vores stand og flere meldte sig ind i foreningen. Generalforsamlingen blev holdt d. 31. januar på Egely hvor vi fik indvalgt Viggo Friis i stedet for Harry Esbensen, igen et heldigt valg, for det må nok her siges, at det er Viggo Friis tid, som senere formand, at den største udvikling i foreningen er sket, og det er i høj grad noget vi kan takke ham for.

I 1986 bestemte min kone og jeg at flytte til Hårlev, og på et bestyrelsesmøde meddelte jeg vores beslutning og bad om at blive fritaget for hvervet som formand. Herefter trådte Hans Andersen til, den mand der gennem hele sin tid i foreningen har været den allerflittigste. Uden hans arbejde, bl.a. med skrivning i

medlemsbladet, kunne vi med god grund have nøjes med at kalde os glade amatører. Glade - tror jeg stadig er en god betegnelse for de skiftende bestyrelser fremover til i dag, men amatører - nej, det kan man vist ikke skylde os for.

Leif Nielsen